

Mik Peterman

TAJEMSTVÍ PAPEŽOVY KNIHOVNY

Cínové ostrovy

filozoficko-historický román

UFITA

*Mik
Peterman*

**TAJEMSTVÍ
PÁPEŽOVY
KNIHOVNY
CÍNOVÉ OSTROVY**

POLYGRAPHIAE
LIBRI SEX, IOANNIS TRITHEMII AB
BATHI PEAPOLITANI, QVONDAM
SPANHEIMENSIS, AD MAXIMI
MILIANVM CAESAREM.

Lum gratia et primilegio L. Os.

IO. TRITHEMIUS.

*Mik
Peterman*

**TAJEMSTVÍ
PAPEŽOVY
KNIHOVNÝ**

*díl II.
Cinové ostrový*

filozoficko-historický román

UFITA 2013

© Mik Peterman, 2013
Translation: UFITA 2013

ISBN 978-80-260-4826-8

volně inspirováno knihou:

Josef Ratzinger
Einführung in das Christentum,
Vorlesung über das Apostolische Glaubensbekenntnis
Kösel-Verlag, München, 1968

„...Ježiš proti Kristu...“

*věnováno všem,
kteří jsou připraveni přijmout pravdu*

PROLOG

květen 1220

Temná jeskyně zahryzlá do zjizvené skalní stěny na jihu Provence už dlouhé měsíce ukrývá nenápadnou skupinu mnichů v bílých hábitech. V ústraní před světem nebezpečných slídilů tady mniši usilovně pracují na posvátném, mimořádně důvěrném úkolu.

Nejvyšší představený jejich rádu – hubený, šlachovitý mnich, asi padesátiletý dominikán – se opět sklonil nad pokroucenými svitky papyrů a soustředěně začal překládat do latiny další aramejské poselství.

Nikdy ve svém životě nedržel v rukách více vzrušující sdělení.

Jako by si svitky vymodlit.

Po celý svůj dospělý život byl přesvědčený, že podobné dokumenty, staré už hodně přes tisíc let, jistě někde existují. Nasvědčovala tomu řada věrohodných informací, které měl v minulosti možnost vyčíst ze vzácných rukopisů hned několika klášterních knihoven.

Nemýlil se.

Ted', uprostřed křižáckých tažení proti albigenským kacířům, dosáhl svého životního cíle.

Podařilo se.

Jeskyně Marie Magdalské v Provence vydala svoje tajemství.

Truhlička z černohnědého dřeva, na její horní straně vyryté nápadné ornamenty – osmicípé slunce a jednoduchý náčrt ryby, symbol

prvotních křesťanů. Na bocích truhličky zašedlé náznaky oblých vlnovek a spirál.

Přeložit – rozepsat – zašifrovat.

Tři trojice rukopisů přepisovalo devět mnichů už dvacátý sedmý týden.

Tak bylo naplánováno.

Práce je u konce.

Zakódovaný, nesouvisle rozkouskovaný text byl promyšleným způsobem vetskán do nenápadných biblických vět.

Devět knih označených symbolem osmicípého slunce je připraveno k přidělení do tří vybraných spolehlivých klášterů k dalšímu bohulibému rozepisování a množení. K dalšímu šíření nanejvýš utajované pravdy mezi dokonalé.

Z Toulouse do Prouille, Montpellier a Marseille.

Z Boloně do Padovy, Říma, Neapole a Janova.

Ze Saint Gallen do Péronne, Luxeuil, Jumiéges a Laon.

A pak dál a dál.

Tři další století budou vyvolení dominikáni, joachimité a františkáni přepisovat v klášterech celé Evropy texty vytvořené v esoterickém tichu skalnaté jeskyně na jihu Provence.

Tři další století posvátného šíření mystické pravdy.

*Psaný Zákon
toliko nástroj k pochopení
nepsaného Zákona.*

Toliko nástroj.

— 1 —

květen 1525

Luteránec Andreas Osiander vytřestil černé oči na sestru Johanku. Nervózně si rukou prohrábl rozčepýrenou kštici.

Greta, neteř Greta...

Stál uprostřed pokoje, ruce křečovitě zapažené dozadu za tělo.

Po chvíli je uvolnil a sepnul před tělem vpředu.

Nevědomky začal přešlapovat na místě, pokyvoval se ze strany na stranu.

„Ale, Johanko – vždyť jí tam jde o život... To přece nemůže myslet vážně... Uvědomuješ si to?“ vyhrkl zbrkle a přistoupil o malý krok blíž ke své starší sestře, která se teď mírně hrubila nad herdulí u okna do norimberského náměstí.

Zalekla se, trhla rameny.

„Já?“ zvedla oči k Andreasovi a chvilku vyčítavě zpytovala jeho výraz v tváři.

„Já si to uvědomuji velice dobře. Jenže – Greta si říct nenechala. Rozumíš?... Nenechala si vůbec říct. Byla jako pominutá.“

„Ale ty – ty jsi její máma. Tys jí v tom měla přece zabránit. Kdo jiný už by to měl udělat...“

Přimhouřila oči a nepříjemně propichovala bratra.

„A co ty? Ty jsi její strýc. Ty jsi přičinou jejího útěku za těmi blázny. Ty mě chceš něco vyčítat? Ty?“

Na okamžik nastalo nevlídné ticho.

Andreas nedokončil další krok.

Nohu položil zase zpátky na dlážděnou podlahu.

Má pravdu...

Provinile sklopil oči.

Gretu měl rád. Byla jeho nejmilejší neteř, bral ji jako svou mladší sestru. Udivovala ho její vnímavost. Hodiny a hodiny spolu trávili v hlubokých debatách. Většinou tady, v honosném bydlícím pokoji kupeckého domu jejich rodičů, tady na náměstí Norimberku. Ani osmnáct ještě Gretě není. A už dokáže Andreease pěkně potrápit. Už tenkrát, před čtyřmi roky, byla jednou z prvních čtenářek jeho veledila, jeho německého překladu bible. Líbil se jí ten text. *Lutherův překlad bible je ale víc básnický* – řekla mu upřímně. Nezlobil se. Zprvu se nad její kritikou i zamýšlel. Nerad, ale přiznával si, že asi má pravdu. Jenom sobě si to přiznával. Nic už ale na svém díle měnit nechtěl.

Kde je Ježíšova pravda? – ptala se ho takhle i jinak.

Chtěl ji odbýt – pravdu je třeba hledat.

Proč ale k nám promlouvá Ježíš v podobenstvích? – nedala se Greta.

Abychom přemýšleli o životě a tím se zdokonalovali – zkoušel se Andreas vykroutit.

Ale ne, ne a ne – plácla rukou do stolu a přisunula před strýce jeho německý překlad rozevřený na Markově evangeliu.

Ukazovala štíhlým prstíkem na evangelijní slova – Nemluvil k nim jinak než v podobenstvích, ale svým učedníkům všechno v soukromí vysvětloval.

„Vidíš, strýčku? K prostým lidem mluvil v podobenstvích. Apoštolum ale všechno vysvětloval. Vysvětloval jim všechno –“ zdůraznila znova plácnutím do stolu.

„Co všechno jim vysvětloval? Proč to vysvětloval jen jim a jen v soukromí? Proč to nesdělil také nám? Proč? Proč ne nám? A jim ano... Chci to vědět – já to vědět chci...“

Nevěděl tehdy, co jí na vtíravé otázky má říci.

Vymluvil se z toho.

Večer při meditaci si na Gretino naléhání znova vzpomněl.

Učedníkům vše vysvětloval. Proč nám vlastně vůbec sděluje, že jenom k apoštolům mluvil na rovinu?...

Hluboce o tom uvažoval.

Co nám skrývá za evangelii?...

Ovanul ho tenkrát závan vzpomínek na dědečka.

Greta...

Naše Greta...

S nedospělým Franzem Greta utekla, s tím tesařským tovaryšem.

Franz měl v posledních týdnech hlavu plnou vzpoury.

Vzpoura proti kněžím, proti vrchnosti, proti všem.

Je nová doba. Opakoval Franz dokola jako kafemlejnek. *Konec světa je na dosah. Nastane apokalypsa, nastane druhý příchod Krista. Nastane nekonečná láska mezi lidmi. Všichni si budeme rovní, nebude pána, nebude podruha, všechno bude společné* – hučel stále a stále do půvabné Grety.

Milovala ho nejupřímnější, nejčistší láskou.

Milovala na něm všechno.

Jeho myšlenky, jeho vysokou postavu. Jeho silné paže, upracované dlaně, rozložitá ramena, vlasy v barvě dozrálé slámy. Jiskrné oči plné nebeské modře.

Uchvátil ji jeho zápal pro spravedlnost, uchvátila ji jeho přirozenost.

A jeho znalost bible.

Tovaryš.

Obyčejný tesařský tovaryš a bibli znal lépe než lekterý katolický kněz.

Ráda se s ním laskala, ráda se od něj nechala hladit.

Libat ale ne. Na líbání je ještě brzo. Až po svatbě.

Ona ale možná žádná svatba nebude.

Přý budou i ženy společné – vykládal jí Franz.

To se jí moc nelíbilo.

Chtěla mít Franze pro sebe.

Jenom pro sebe.

Chtěla s ním mít houf dětí.

Věděla, že i on je zamilovaný doní.

Až po uši.

Nemusel jí to říkat nahlas.

Poznala to na něm.

Od začátku to na něm poznala.

Byl roztomilý, když tenkrát zmatkoval poprvé v její přítomnosti.

Byl komický, mile komický. Jak šlo ale o Boha, ihned se z něj stal jiný člověk. Zváznél, tváře mu zahořely a oči se rozzářily zvláštním jasem.

Greta utekla z domu...

Andreas si byl vědom své odpovědnosti. On Gretu přivedl k hlbokým náboženským úvahám. On ji přivedl k tomu, aby sama pátrala po tajemství Ježíšova učení, aby nespolehlala na vyumělkovaná a pokroucená kázání mlžících kněží. *Očistec je výmysl – tohle není Ježíšovo učení. Ani odpustky ne.* Sama to vypátrala v strýcových knihách.

Očistec si vymyslel Tertullianus. Dvě stě let po Ježíšově narození. Až dvě stě let... Quintus Septimius Florens Tertullianus. Prý nejvýznamnější latinsky písící křesťanský spisovatel té doby. Výmysl si to spisovatel, jak si to mohl křesťanský spisovatel jen tak vymyslet. Proč to nevymyslel Ježíš? Proč? – protože to tak Ježíš neviděl... Kdo Tertullianovi dovolil takhle zásadně upravovat Ježíšovo učení – bombardovala Andrease svými otázkami.

Greta utekla z domu... ano – je to pravda, prsty v tom mám i já. Možná hlavně já...

Zamyšlený Andreas zvedl oči od cihlové podlahy. Sestra opakovaně a hbitě prohazovala mezi zručnými prsty dřevěné paličky s bílými nitěmi na ošoupané, baňaté herduli.

Přistoupil k ní a laskavě jí položil ruku na rameno.

Provinile ji zlehka stiskl.

„Já vím, Johanko... Máš pravdu.“

Zdvihla k němu oči.

Krátkodobý nenávistný třpyt z nich vymizel.

„Radili jsme se s manželem... Necháme to osudu... Dietrich teď nemůže obchody opustit. A já – já sama nic nezmůžu. Nemohu nechat děti doma samotné...“

Mlčel.

Přemýšlel a mlčel.

Johanka pochopila, nač bratr myslí.

„Greta je rozumná holka... Poradí si. Je tam s Franzem. Dá na ni pozor. Určitě na ni dá pozor.“ Snažila se zlehčit napjatou situaci.

„Snad jo... Snad se o ni postará.“

„Jenže – všude se bojuje se zbraní v ruce.“

Zbytečná slova.

Sám věděl, že teď už o legraci nejde. Teď už se bojuje na ostří meče. Leipheim, Wurzach, Weingarten. Jen v minulém měsíci byly hned tři velké bitvy. Tisíce a tisíce mrtvých sedláků. Teď už jde o holý život.

„Kam se vydali? Nevíš?“

„Prý do Frankenhausenu. Nebo tam někam. Franz tam má nějakého známého.“

Andreas si viditelně oddechl. Vůbec si nepřál, aby utekli do Mühlhausenu. *Ještě to tak...* Moc se obával, že ji Franz zatáhne k tomu bláznovi Müntzerovi. „To bude dobré, to bude dobré...“ pohladil sestru po lehce prošedivělých vlasech. Oči se mu stočily k oknu. Hleděl před sebe, ruch na norimberském náměstí nevnímal.

Svědomí.

Zodpovědnost.

Strach. Strach o Gretu...

* * *

Nerad Andreas opouštěl svůj akademický svět, svůj život kněze, konvertovaného k luteránství, významného člena nejvyšší luteránské rady.

Svědomí ho donutilo.

Po dnech trmácení v povoze stál na náměstí ve Frankenhausenu.

Neměl rád tuhle atmosféru. Ne, on ji zhola nenáviděl. Často s Lutherem debatovali o cestách, jakými lze dosáhnout změn. Nakonec se shodli. Násilí ne. Násilí rozhodně není správnou cestou. Nemohli sedlákům odpustit drancování klášterů a šlechtických panství.

Teď tu stojí uprostřed živelného mumraje a bezradně těká očima z jedné ženské postavy na druhou.

Greta...

Andreas věděl, že takhle to nejde. Nemůže se chaoticky courat městem z jednoho kouta do druhého. Je třeba věcem dát řád.

Jak se mu hodily obnošené šaty hostinského z Erfurtu, špinavý vlněný plášť s dírami na několika místech. V jeho městských šatech by se s ním tady nikdo nebavil.

Neznám, nevím, neviděl jsem ji.

Nikdo mu nedokázal poradit.
Kde jí ale hledat?
Každý tu něco dělal. Na první pohled chaos, pečlivé oko v tom ale spatřovalo plánovitou činnost.
Andreas zbystřil.
Vpravo u kostela bylo několik stánků. Zelenina, chleba, drůbež, proutěné zboží.
Ta mladá žena. Ta s rezavými dlouhými vlasy!...
Andreas se odlepil od sloupu domovního podloubí a spěchal za odcházející postavou zahalenou do hnědé peleríny.
Prodíral se houfem, odstrkoval lidi.
Žena před ním se hbitě proplétala skupinou stojících a na chvíli se mu ztratila. Už ji zase měl na dohled.
Spěchal.
„Greto...“ zavolal na ni.
Neohlédla se.
Greto...
Andreas přidal ještě více, už jen pář kroků: „Greto!“ Natáhl ruku a drcnul do jejího pravého ramene. Žena s rezavými vlasy se v bázni otočila.
Cizí žena...
To není Greta...
Žena hleděla na muže. Překvapivý výraz v jeho tváři byl dosta-tečně výmluvný.
„Pro-miň, promiň... někoho jsem...“ zakoktal.
Pochopila, pousmála se.
Ne, takhle to nejde – uvědomoval si Andreas stále úzkostněji.
Rozhlédl se rozpačitě kolem dokola. Každý si hleděl svého, nikdo mu nevěnoval pozornost.
Zašel do šenku.
Kus skopového a máz piva.
„Počkej odpoledne. Na náměstí vystoupí bratr Nicolaus,“ poradil mu hospodský. „Bude tam spousta lidí. Tam bys mohl najít i tu svou Gretu. Přijdou všichni,“ dodal už jen tak přes rameno a odkolébal se od stolu.

Andreas byl na náměstí hodně brzy. Tu a tam postávaly hloučky ošun-

tělých lidí. Na někom bylo jasné vidět, že jsou řemeslníky z Frankenhausenu, že jsou tu doma. Velká většina byla ale selského vzezření, část z nich se opírala o vidle, někteří měli sekery a palice. Přišli si poslechnout Storcha. Velkého proroka ze Cvikova. Andreas o třech prorocích ze Cvikova slyšel už dávno. S žádným z nich se ale ještě nesetkal. Nicolaus Storch – jejich vůdce. Říkali o něm, že má mimořádné prorocké schopnosti. Že prý dovede mluvit lidem do duše.

Andreas pomalu obcházel podloubím celé náměstí. Těkal pozorně očima z jednoho na druhého. Pátral po zrzavých kučeravých vlasech, vyhlízel i vytáhlého svalnatého blondáka. Tu a tam se mu srdce rozbušilo rychleji, nikdy si ale zatím nemohl utěšeně vzdychnout – *mám je.*

Dav na náměstí zvolna houstl.

Andreas opustil podloubí a jal se křížovat rynk po nepravidelných trasách mezi houstnoucími hloučky postávajících a debatujících. Trpělivost byla jeho přirozeností. Cítil však, jak se drápkiem více a více v jeho mysli zachytává beznaděj.

Těžko odhadoval počet lidí srocených v širokém davu kolem vyvýšeného pódia vytvořeného narychlo z kamenné kašny na východní straně náměstí. Možná moc nechybělo do tisícovky hlav. Už šlo jen obtížně mezi lidmi kličkovat. Spiš se už musel ztěžka prodírat. Starých lidí tu bylo poskrovnu. Povětšinou střední generace a mladší.

Horké hlavy...

Složitě se orientoval v pátrání po jednotlivých postavách. Jednotlivci mu splývali do davu.

Najednou si Andreas uvědomil, že masa ukázněně čekajících, dychtivých nadšenců k němu promlouvá zvláštní energií. Vcucává i jeho samotného do beztvárého davu. Vnímal, že podivná síla ho přitahuje k jeho nejbližším sousedům. Vpředu, vzadu, tady vedle. Pociťil, že jeho uši zesilují slova pronášená tamtím mužem stojícím v hloučku napravo, a teď zase slova statného světoběžníka s tuláckou brašnou ve skupince po levém boku. A že prý před měsícem u Leipheimu to byla konečně první velká bitva. Ale sedláči prý prohráli. Vojsko velitele Georga von Wartburg více jak pět set povstalců zabilo na útěku. Asi čtyři stovky se utopily v Dunaji. A že prý ještě horší to bylo ve Wurzachu. Rozprášeno a pobito bylo na sedm tisíc dolno-

algäuských sedláků. A pár dnů poté ve Weingartenu hrozil masakr dvanácti tisícovkám sedláků a že se jim nezdařil noční protiútok a že se obě válčící strany nakonec dohodly na míru.

„Našinci nemají pořádné vojenské velení, tak to je,“ vyhodnotil válečné zprávy tulák.

Andreas se od skupinky odpoutal a znova se počal prodírat ve stále houstnoucím davu. Bylo už obtížné se rozhlížet po tvářích a postavách a pátrat po svých blízkých. Najednou všichni byli tak stejní, všichni si začínali být podobní. Šediví a monotónní.

Výmklo se nám to z rukou – říkal si, když si uvědomoval válečné poblouznění kolem. *Chtěli jsme jen změnu v církvi... chtěli jsme trochu lidskosti... chtěli jsme vrátit církev k jejím kořenům, k prvotním křesťanským obcím, kdy Písmo bylo jediným rádcem, jediným soudcem... Slovem – ne mečem a vidlemi jsme chtěli prosadit nápravu... Greta je mladá, Franz je horkokrevný... jako většina lidí tady kolem...*

Právě teď dav začal tleskat a nadšeně provolávat pozdravy. Andreas se otočil směrem ke kašně s dřevěnou řečnickou tribunou. Stál na ní statný mladý muž. Lehký šedý plášť mu volně splýval přes ramena a téměř až ke kotníkům. Na zaprášené boty už nebylo dost dobré vidět přes hlavy shromážděných. Dlouhé tmavé vlasy zdobili oválný obličej s nevýrazným nosem, krátce zastřížené vousy pod nosem i na bradě vzbuzovaly dojem moudrosti. Husté tmavé obočí zvýrazňovalo jeho hluboké hnědé oči. Pohled jako by hovořil. Byl přívětivý, byl sebevědomý, cosi vlídného do okolí vyzařoval.

Nicolaus Storch.

Prorok.

Andreas si uvědomil, že stojí ztuhlý a v mírném předklonu hledí na muže nepříliš od něj vzdáleného. Byli oba tak stejně staří. Kohosi mu prorok připomíнал.

Ted' – ted' se jejich oči krátce setkaly.

Sálala z něj laskavost, přívětivost, rozvážnost a klid. Bylo to něco jiného než pocíťoval z davu tady dole.

Storch zvedl pravici na znamení pozdravu. Dav zesílil své ovace. Storch se nenuceně usmál, po chvíli zvedl obě paže na úroveň prsou a pokyvoval jimi jako by zamačkával dav v dálí před sebou. Hluk rychle slábl, až se vytratil zcela. Nicolaus Storch se chopil slova. Jeho hlas byl příjemně medový. Nepobuřoval, nepodněcoval k vášním.

„Mnohé, co církev katolická koná v Římě i tady, nás ve víře v Boha ruší. Nepochopitelné zázraky? Neuvěřitelná probuzení mrtvého k životu?... Vám to vadí, vadí to i mně,“ slyšel Andreas přesvědčivý hlas toho mladého kazatele. „Je třeba nemocnou církev vyléčit... Nesmí nám takové věci překážet v naslouchání Ježíšovi... Nesmí nám smyšlenými slovíčky zavírat oči před Ježíšovou pravdou církev, která jenom po majetku, po moci se pachtí. Která Slovo Boží za zlatáky vyměnila... Rádi by viděli církev s Kristem, ale bez evangelií... Nejde jim o Ježíšovo moudré učení, jde jim o úřad, o církev jako instituci... Nehlášají – *následujte Ježíše*. Hlášají – *následujte církev*... Zpět ke křesťanství prvotních obcí je třeba se navrátit...“

Andreas obsah vět skoro nevnímal. Sotva znatelně se ted' otřásl, jako by se chtěl probudit. Gretu hledá. Není tu na manifestaci. To si uvědomoval. Rozhodl se prokličkovat ke kostelu. Vzdaloval se krok za krokem od kašny, lidi se tu méně na sebe mačkali. Prodíral se kupředu a rozhlížel se.

Nic, nic, nic...

Z pódia se k němu linuly další a další věty Nicolaa Storcha: „...prvotní obce křesťanů člověku jasně představily Stvořitele a Hospodina, kterému jsme si zvykli říkat Bůh... Ne, my neuctíváme žádného z antických bohů, my uctíváme Jsoucno... My se přece nepřeme, co bylo prvotní... Hmota? Nebo duch?... Oboje jsou dvěma projevy jen jedné podstaty... Jediná je podstata tohoto světa... Logos je prázkladem... Logos je nad všemi mocnostmi... Logos je tou prapodstatou...“

U kostela bylo volněji. Nebylo už tak dobře vidět na tribunu, na část davu ale ano. Vystoupl na kamenný patník ochraničující roh jednoho výklenku. Rozhlížel se – marně. Masa lidí byla jak jeden tvor. Většinou viděl hlavy jen ze zadu, rusé ženské vlasy nezahlédl.

Andreas po chvíli sestoupil z vyvýšeného chladného podstavce a namířil si to podél domů lemujících rynk. Oči na stopkách.

„...Na počátku byl Logos,“ vysvětloval cosi Storch, „a ten Logos byl u Boha a ten Logos byl Bůh... všechno povstalo skrze něj a bez něj nepovstalo nic... v něm se zrodil život a ten život zrodil lidi a lidi se stali Syny světla...“

Vystoupit tak na tribunu a zařvat odtud do davu na Gretu – napadla Andream ztřeštěná myšlenka. Ne, to je nesmysl... lidi by mě

umlátili... Pociťoval již značnou beznaděj. Zbytečná byla cesta sem, je nemožné ji v tom umraji najít... třeba tady ani není... přespím ještě jednu noc v hostinci a – a odjedu... Greta... Kdepak podobní přívandrovatci přespávají?...

Došel na protilehlou část náměstí, očima stále přejízděl jednohlavý dav.

Zbystřil, když jeho vědomí zaregistrovalo jakousi změnu. Zprvu se neorientoval. Teprve po chvíli zaznamenal změnu hlavního řečníka na pódiu.

Zaprášený muž s pomačkanou helmicí na hlavě, široký kožený pás šikmo přes prsa, na něm se mu klátila šavle. Jeho slova docházela Andreasovi postupně a přicházela jakoby odněkud z hloubi.

Je to voják z Müntzerova oddílu – to Andreease upoutalo a začal naslouchat trochu soustředěněji. Věděl o Müntzerovi, že to je právě on, kdo se snaží revoluční nálady z jižních německých zemí přenést i sem do Durynska. A svobodné říšské město Mülhausen učinil svým hlavním sídlem. Už jsou to dva měsíce, co tam se svými příznivci svrhli městskou radu a ustanovili *Válečnou radu města*. Sám se pak postavil do čela rady a zahájil mocnou propagandu v širokém okolí města. Povedlo se mu to a minulého měsíce povstali sedláci v celém Durynsku, v Harzu, v Sasku i Hessensku, v horních Francích i ve Vogtlandu.

Andreas stejně tak jako Luther a Melanchthon zhurta vytykali Müntzerovi jeho podněcování k drancování a vypalování hradů a klášterů. *Ne, to vůbec není správná cesta k trvalým změnám v církvi.*

„Zítra v poledne se zavřou městské brány,“ zaznamenal slova vojáka na kašně, „volně už nikdo nebude moci ani ven, ani dovnitř.“

Ráno musím odejít – uvažoval Andreas pod přívalem nových informací. *Jinak se odtud nedostanu. Anebo raději hned?... Ne, ted' ne, za chvíli bude večer... Kdo ví, co se tam venku děje... Vůbec se mu nelíbilo, že otrhanec zhatil dnešní docela poklidnou atmosféru města. Má na to vůbec právo? – napadla ho myšlenka, hned si jí ale sám vymluvil. Právo?... Copak dneska právo někdo dodržuje?... Právo vrchnosti vzbouřenci necítí, na právo boží – na bibli – se odvolávají, jen když se jim to hodí... Copak by mohli jinak drancovat a pálit? A vraždit?!*...

Strach plíživě pohlcoval Andreease. Ted' už ani nejenom strach o

Gretu, byl to i strach o sebe samého. O Gretě nevěděl. Nenašel ji. Přál si, aby byla v bezpečí. Tady ve městě ale bezpečno nebude. Tak to cítil.

Průvan myšlenek se mu prohnal hlavou a teď už zase vnímal slova hřimajícího vojáka. Tři ozbrojené svazy prý lid vytvořil na obranu pravdy. Mühlhausenbund v čele se samotným Müntzerem a potom Allstedtbund a Werrabund. Voják nadšeně halasil, že lid teď táhne Durynskem na Halle a Eisenach a že už jich je na dvacet tisíc.

Andreas jedním uchem naslouchal pronášeným větám, oběma očima ale stále přejízděl postavy, kolem kterých procházel. Žádné rezavé vlasy, žádné světlé na hlavě mužské, prozrazující Franze. Lidí na rynku přibývalo a přibývalo. Nechali se zlákat vystupňovaným lomozem. *Určitě víc než tisícovka, možná dvě*. Andreas se usilovně prodíral kupředu.

Ošuntělý voják byl skvělý řečník. Uměl zapalovat v lidech nadšení. Lid své nadšení už taky začal projevovat. Na konci minulého měsíce prý Müntzer a jeho svaz opustili Mühlhausen a vyrazili směrem na Halle. Do pohybu se dal i Allstedtbund a Werrabund. A voják dál agitoval, každou chvílkou přerušovaný zapáleným jásotem přihlížejících: „No – a panská vojska se teď začínají houfovout... a v průsečíku cest všech tří našich ozbrojených svazů je vaše město Frankenshausen... připravme se ke spravedlivému boji proti útisku... připravme se ke spravedlivému boji za pravdu... připravme se ke spravedlivému boji za tisícileté království boží... Připravme se! Právo a pravda je na naší straně...“

Andreas seděl ve spoře osvětleném šenku svého hostince, před sebou džbánek vína po večeři a na lepší spaní, vedle džbánku skomírala čadící svíčka. Hospoda vřela bojovnou náladou, kolem se zuřivě diskutovalo, jen on seděl u svého stolu v zadním koutě sám. Sám se svými myšlenkami. Měl na sobě sice prostý šat, ale na jeho vystupování stejně poznali, že je urozeným páнем. Vyptával se každého, kdo mu připadal jen trochu vhodný. Ne, nikdo mu poradit nedokázal.

Připadalo mu, že pro svoje svědomí udělal všechno, co mohl. Teď teprve to ve městě začne být chaotické. Když Gretu neobjevil v nynějším relativním poklidu, těžko ji objeví v nastávající bojovné atmosféře. *Pokud tady vůbec kdy byla... Johanka klidnější nebude...*

ona věc ale vzala docela statečně... možná jsem si větší starosti dělal já – uvažoval s dlaní pod bradou, loktem se opíral o zašpiněnou masivní desku hospodského stolu.

„Bud' zdráv, panáčku. Můžu?“

Andreas odleplil oči od plaménku svíčky a zamžoural do šera před sebe za přicházejícím, nepřirozeně drsným ženským hlasem. Jeho pohled asi hovořil dost jasně: *Co ty mě tady otravuješ... chceš mi upít trochu toho vína? Chceš peníze? Táhni, odkud jsi přišla...*

Stála před ním mladá dívka. Zacuchané havraní vlasy, halenka, která kdysi byla sněhově bílá, hluboký kulatý dekolt odhaloval ztepilé poprsí, o něco níže podpírala obrys prsou hnědá šněrovačka a na ní navazovala dost dlouhá splývavá suknice.

Dívka jeho výmluvný výraz pochopila. Zamračila se. Nedala se ale odbýt: „Prej někoho hledáš?“

Aha, o to jde...

Kývl.

„Říkal to hospodský... Smím?“ ukázala bradou na protější židli.

Nuceně pokynul hlavou. Chtěl ji odbýt, ale něco mu říkalo, ať nehartusí.

Hlučně odsunula židli, zvysoka na ni dosedla. Rádoby způsobně a panský si natřásla suknicí. Její pohled kmitl na džbán vína, rychle ale očima ucukla, když poznala, že muž naproti si její podvědomé touhy všiml. Pohár na stole byl jen jeden.

„Co je tobě po tom?“ utrhl se na ni. Pak ale dodal: „Vlastně ano, hledám.“

„No – možná bych ti mohla pomoci.“

„Ty? Jak ty bys mi mohla pomoci?“

„No, mohla. Tady ale asi není to správné místo...“

Jejich oči se střetly. Andreasovy byly přimhouřené do vyhubování, její byly doširoka rozzářené do nadšeného očekávání.

„Hostinský říkal – máš tu prý pokojík...“

Děvče, děvče... pro zábavu já tady nejsem... to ses spletla...

„Pokojkámám. Ale jen pro jednoho. Víš?“ odsekla.

„Já jsem Ingrid,“ nedávala se odbýt.

Hlava se jí stočila přes pravé rameno za cinkotem džbánků, které pokládal hospodský u vedlejšího stolu.

Intuice Andreasovi podsouvala, aby dívku neodháněl.

Neodehnal ji.

O společnost ale nestál.

Třeba přece jen něco ví...

Oči se jí rozzářily, když se přední objevil pohár a vedle něj silná chlupatá ruka hospodského postavila plný džbán voňavého červeného moku.

S chutí se napila.

„Já jsem Andreas. Ty něco víš o mladé dívce z Norimberku? Greta se jmeneju –“

„Aha,“ zamračila se. Pohlédla na nedopitý pohár a chlapským gestem ho znova do sebe obrátila, jako by vodu pila. „Holku hledáš...“

Pohlédl na ni. Trochu jako v naději, trochu jako zklamaně.

„Já myslela, že ti jde o toho blond'atého fešáka s uraženým zubem...“

„S uraženým zubem?“

„Jo. Říkali mi, že hledáš toho tesaře.“

Tesaře... Franz je tesařem... Je to on?... „Jak je starý, jak vypadá?“

„No... pěkně chlap to je... mladší je než jsi ty... je vyšší a má větší sílu. Rovné světlé vlasy, modré oči. Tak co? Je to on?“

„Nehledám chlapa. Hledám ženu. Ani ne dvacetiletou dívku. Štíhlá, drobná, zrzavé kučeravé vlasy na ramena. Tu jsi s ním neviděla?“

„No to víš, že viděla... Předevčírem jsme se tady skoro porvaly... Já jsem jenom řekla tomu fešákovi pář slov... ona se na mě hned osopila...“ vymáčkla ze sebe Ingrid a sama si dolila pohár červeným vínem. „Rozumíš? Chtěla jsem si s ním jenom popovídат. Nic víc. Jenom popovídat...“

„Kde jsou? Kde bych je našel?“ neskrýval netrpělivost.

„Jó – to já přesně nevím...“ začala se vykrucovat. Hrála divadýlko dost neobratně.

Aha, jde jí o peníze – pomyslel si Andreas. Zalovil pravačkou v kapsáři a obratně palcem vrhl na stůl zlatáček. Jeho levá dlaň byla rychlejší než Ingrid a peníz zase mlaskavým žuchnutím skryla před očima sympatické, rozverné dívky.

Překvapeně nedokončila pohyb ruky směrem za zlatáčkem a zdvihla hlavu ke šprýmaři.

Andreas chvilku mlčel a napínal ji. „Tak povídej. Kde je najdu?“
Sjela ho pohledem. Vycítila, že on to myslí vážně.
Zlaťák by mohl být její.

Nepřipadal jí jako vykuk, který nakonec ucukne a peníz zase schová. Přesto se na chvilku ještě zarazila a vpíjela se do tváře protisedícího.

„Každý tu teď dělá, co je třeba. Na říčce za městem opravují mostek. Tvůj chasník jim tam pomáhá.“

Věřil jí. Tohle na něj nehrála. Levá dlaň se nadzdvihla a prsty si začaly pohrávat s penízkem.

Dráždil ji.

Zlehka a tázle se napil vína. Poválel ho na jazyku a labužnický polkl.

Prsty stále protáčely mincí po její hraně.

„Kde bydlí, kde tu nocuje?“

„Než to opraví, budou spát ve vsi za městem. Je to asi hodina cesty.“

„Ta dívka je tam s ním?“

„Hele... tak to já už nevím...“

Mužovy prsty se zastavily a zlehka začaly potukávat mincí do desky stolu.

Dívka těkala očima na minci, na mužovy oči, pak zase na minci.

Andreas zřetelně cítil, jak po zlaťáku lační. Nechtěl ji napínat příliš dlouho. Uvědomoval si, že by ji mohl třeba nazlobit. *Pak by mi neřekla už nic... Pokud ale vůbec něco ví... asi ano... nevypadá to, že by si tohle její kučeravá hlavička jen tak vymyslela...*

Oči nespouštěly dlouhý pohled z Ingrid, levá ruka se pozvolna přišunula blíže k dívce a rázně odkryl dlaň a zase ruku přitáhl k tělu.

Záblesk úsměvu. Rty se jen na okamžik prohnuly v koutcích vzhůru. Dívčí rozjasněné oči kmitly ještě nedůvěřivě na peníz. Rameno jí cuklo.

Peníz zůstal na stole.

Zvedla bradu a jako by zvysoka pohlédla na Andreease. „Tvůj človíček tu byl předevčírem s prorokem ze Cvikova... Pořád se kolem něho motal...“ slova jen pozvolna splývala z jejích rtů. „Už jsem je viděla vícekrát takhle spolu... Až včera jsem s ním mluvila poprvé.“

Říkala předevčírem – zpozorněl Andreas, před chvílkou řekla pře-

devčírem... předevčírem, že tu byl... Zarazil se, mírně sevřel rty, oči se nevědomky svezly na peníz na stole. Ale co? Ať si pomůže...

V noci Andreas spát nemohl. Přemýšlel o dnešních událostech. Něco mu říkalo, že Ingrid by věřit měl. Alespoň trochu. V jejích očích byla stále jiskra upřímné ženské nevraživosti, když vyprávěla o mladém tesařovi a o té jeho nazrzlé přítelkyni, která se do Ingrid vášnivě obula.

Přemýšlel o slovech Storcha, přemýšlel o situaci, kterou vyvolal Münzterův voják.

Ano, chtěl ráno odjet.

Ted' ale váhal.

Když vyrazí za Gretou a Franzem k řece, můžou se venku minout. *V poledne se uzavřou městské hradby... určitě se Greta s Franzem budou chtít dostat do města... Má sem přijet Münzter a Franz si to jistě nenechá ujít... Pak se stane, že já skončím za hradbami a Greta bude uvnitř ve městě... Jen aby tu nenastal masakr... Snad ne... snad už dostali rozum. Ve Weingartenu se přece nakonec taky dohodli smírně... Už toho násilí bylo dost...*

* * *

Andreas se skláněl nad zakrváceným mužským tělem. Vzrušením přerývaně hýkal. Hýkal tiše. Nesměli se prozradit. Ramenatý blondátný mladík s přeraženým předním zubem uprostřed zakrváceného obličeje ležel u jeho roztresených nohou. Krčili se v nizounkém zkoseném výklenku na půdě hospody. Až úplně nahore, až úplně pod šindelovou střechou.

Jak byl Andreas vděčný statečné Ingrid, té dívce s havraními kučerami. Nikdy by do ní neřekl, že se dokáže pro cizího obětovat. *Hospodská lehká děva, holka pro každého – to si o ní myslí. Nebýt jí, nežil bych už ani já, ani Franz, ani Nicolaus...*

Nechybělo mnoho a hessenští žoldáci by už už objevili zakrytý nízký průlez do nevelkých půdních prostor.

Ta dívčina, ta povětrnice jen malou chvíli zaváhala.

Sotva ke vchodu nahrnula haraburdí, hned odtud vojáky odlákala a vydala se jim napospas.

Tušila určitě, že ji to může stát život. Nebo alespoň čest. Málo jí záleželo na její cti.

Stálo ji to čest, stálo ji to i její mladý život.

Nečekala tak zběsilou živočišnou reakci rozlícených uniformovaných mužů vydrážděných na maximum tříhodinovou vojenskou ztečí.

Ingrid pro ně nebyla dívkou. Byla pro ně koristí.

Greta.

Snad Greta takovému osudu venku unikla...

Nešťastné chvíle pro frankenhausenské, nešťastné chvíle pro Müntzera. Našli ho schovaného na půdě v domě hned za městskou branou.

Zbabělec.

Zbabělec?

Neměl vojenské zkušenosti. Vůbec žádné vojenské zkušenosti neměl.

Kázat uměl skvěle. Velel vojsku ale vůbec.

Víc dbal na boží znamení než na válečnou taktiku.

Jen pár opravdových vojáků velelo pod duhovou vlajkou povstalců na provizorních hradbách ze selských vozů kolem městského opevnění. To ale bylo málo. Bylo zoufale málo zkušených velitelů. Ani výzbroj za moc nestála.

Hessenští bleskově přelstili obránce Frankenhausenu.

Pomstili se jim.

Právem se jim pomstili.

Müntzer si předevčírem troufl až přespříliš. Tři vyjednávače Albrechta von Mansfeld nechal nelítostně popravit.

Neměl to dělat.

To bylo přespříliš.

Vymstilo se to.

Ráno po osmé pak akce začala. Pěchota hessenských se sešikovala do čtverců. Čtyři čtverce žoldáků v modrobílých uniformách, uprostřed každé první řady čněl vysoký prapor s červenobílým jednoocasým lvem.

Duhová vlajka naděje proti jednoocasému lvu panství a moci.

Jízda z obou boků sebevědomě postupovala proti dřevěné hradbě sedláků.

Obranná střelba z hákovnic a z osmi děl.

Zprvu se zdálo, že útočící Phillip von Hessen byl zaskočen.

Nečekal tak masivní a houževnatou obranu. Předpokládal protiútok sedláků jako u Fuldy a jako u Hersfeldu.

Jihovýchodně od Frankenhausenu se vynořily jízdní oddíly Sasů. Zaujali pozici v bezpečné vzdálenosti proti podkově dřevěných vozů se šesti tisícovkami rozjásaných obránců.

Lankrabě Philip zkusil to samé, co u Truchsess. Zabezpečil svoje pozice a navrhl dočasné příměří.

Předstíral vyjednávání.

Požadavky pro vzbouřence byly nepřijatelné. Za volný odchod sedláků z města vydal Müntzera a jeho nejbližší velitele.

Zoufale moc prahli nepřátelé právě po Müntzerovi.

Nemyslitelné.

To ne. To povstalci nedopustí.

Jeden velitel povstalců ale byl přece jen ochoten se obětovat. Jeden kněz byl pro kapitulaci také. Müntzer je dal předvést na náměstí před hospodou.

Chvíle napětí.

Chvíle rozhodnutí.

Všem na očích.

Oba srazil na kolena, nechal je stít jednou ranou těžkého meče.

Jedna rána – konec života.

Nikdy Andreas neviděl brutální smrt takhle zblízka.

Krev vystříkla z obnaženého trupu.

Násilí.

Násilí proti životu.

Násilí proti přirozenosti.

Oťesné.

Andreas pojal v ten moment bouřlivou nenávist proti podlému kazateli, proti samozvanému veliteli města, samozvanému veliteli celého selského povstání.

Kam až tohle povede...

Nenašel ale v sobě odvahu, aby zakročil. Nemohl.

Chvíle napětí.

Chvíle rozhodnutí.

Bylo to jako na objednávku. Vojevůdci chvíli rokovali o podmín-

kách kapitulace, byla cítit nejednotnost v názorech. Nikdo si ale už netroufl vystoupit otevřeně proti Müntzerovi. Otevřeně ne. Vojenská odhadlanost ale byla rázem ta tam.

Pomoc Müntzerovi přišla z nebes.

Během rokování se přehnala krátká májová přeháňka, nad městem se rozzařila duha.

Májová sedmibarevná duha.

Nádherný jev právě v tu rozhodnou dobu.

Duha na nebesích.

Duha na povstaleckých vlajkách.

Božské znamení vítězství.

Bylo rozhodnuto.

Boj!

I váhající se nakonec přidali.

Přidali se k cestě na neodvratnou smrt.

Málokdo z odsouzených k nežití vnímal Müntzerovu zbabělost v září duhy nad zmírajícími hlavami.

Lankrabě příměří porušil. Kule se začaly zakusovat do vozové hradby nepřipravených, zaskočených povstalců.

Pěší i jízdní oddíly žoldáků se daly do pohybu.

Obrovský křik, obrovská masa ježící se smrtícím žezelem.

Už první útok jízdy dřevěné hradby nevydržely.

Východní strana se zhroutila pod urputným náporem čtyř set jezdů.

Začátek konce.

Masakr obklíčených sedláků.

Začátek krvavého konce.

Údolí pod kopcem Schlachtberg se rázem stalo krvavou strouhou.

Stovky životů naráz.

Krev stříkala kolem.

Ze všech stran nářek a srdcervoucí ryk raněných.

Pět tisíc zneživělých těl během jedné hodiny.

Jedinou nadějí ještě dýchajících militantních sedláků se stala vstupní brána v městských zdech.

Vůdce – zbabělec.

Upchrl z bojiště.

Neutekl moc daleko od hradeb.

Za městskou branou Müntzera dopadli. Voják Schroffel von Waldeck objevil jeho úkryt.

Zajmutí a smrt. Už jen to se stalo Müntzerovým údělem.

Müntzerovy ideje na spásu lidstva zamířily na tristní popraviště lidských nadějí.

Andreas se v těsné podkrovni díře hostince ještě více přihrbil. Rozechvělými zpocenými prsty si promnul oči a čelo.

Uvědomil si, jak hlasitě hýká.

Tlumeně si odkašlal.

Jeho pohled znova spočinul na nebohém zakrváceném muži u jeho nohou.

Franz.

Najednou pocítil tupou bolest mezi lopatkami. Sáhl si co nejvíce do zadu pod levou paži, podíval se na prsty. Nahmatal si bolavé místo pod pravou paží, podíval se na ruku.

Ne, prsty nebyly zkrvavené.

Ulevilo se mu.

Pohled na Franzovu hlavu zohyzděnou krví slepenými vlasy ho zase vrátil do reality.

Uvědomil si konání Nicolaia Storcha. Cítlivě osahával těžce odchujícího Franze. Přejízděl mu hrudník, prohmatával mu břicho.

Franz v ten okamžik zaúpěl.

Nicolaus mu rychle zakryl ústa. Franz se zakuckal, už to ale bylo jen mělké kuckání.

Po chvilce bylo ticho.

Ticho uvnitř, ticho i v podkrovni chodbičce hostince.

Storch položil raněnému ruce na hrudi a procítěně je přitiskl k tělu. Dlouhé vlasy mu odhrnul z očí.

Franz se povrchně nadechl a ještě jednou zlehka hekl. Nebylo to srdcervoucí bolestivé vydechnutí, bylo to vydechnutí osvobozující.

Umíral.

Plátěným obvazem na hrudi mu prosakovala krev.

Tvé kroky, bratře, směřují k branám tvého posledního soudu – vnímal roztresený Andreas příškrceně šepтанá slova Nicolaia Storcha.

Očisti svou mysl od vnímání světa kolem tebe... ty sám jsi celým světem... vraciš se k Otci... tvůj čas nadešel, nebraň se tomu... mělo se to stát takhle brzo, stalo se tak... nech rozehrát svou mysl proti svému

svědomí... dýchej klidně, dýchej klidně... mysl se vyrovnává s tvým svědomím, nastává tvůj čas na loučení s člověčím světem... tvá duše se teď nabíjí bohulibým konáním celého tvého žití, zklidni se, bratře, celé tvé žití teď protéká skrz tvé svědomí... teď, teď je tvůj nejzásadnější soud, tvůj poslední, nejupřímnější soud... zkus to... dýchej klidně, bratře... právě to teď tvá duše potřebuje, nutně to potřebuje... tvůj mozek se pročistí, sám se uspí, odumře, rozloučí se s tvou nesmrtelnou duši... v klidu božím nechť odejde tvá duše z tvého pozemského těla, nechť už se konečně očistí od toho všeho nadbytečného, čím ji tvůj mozek doposavad znepokojoval... uspi svůj rozum, uspi svůj mozek... dej tvé čisté duši splynout s Duchem nejvyšším... obejmě té v nezměrné náruči záře vyvolených, ta záře, zcela tě pojme, s tou září splyne tvoje čistá duše... nezoufej, bratře, jsi syn světla, jdi za tím světlem... stojíš, bratře, na prahu tvého soudu, tvého soukromého, posledního soudu...

Andreas měl za sebou vzrušené, bojovné dny. Cítil se vyčerpaný.

Posadil se na paty, opřel se zády o dřevěnou půdní stěnu, horkými vlhkými dlaněmi si znova intenzivně mnul obličej.

Zaposlouchával se při tom pečlivěji do Storchových slov.

Nikdy předtím neslyšel podobná slova kněze pronášená nad umírajícím.

Překvapivé věty, moudré věty.

Spousta moudrých vět.

Přemýšlel, má-li se nechat pochlou Storchovou euforií, nebo má v srdeci otevřít brány pro tradiční liturgický standard.

Intuice rozhodla.

Přesvědčil ho Storchův uchvacující nadhled nad aktuální smrtelnou situací.

Bůh-Pán nebo Bůh-záře?

Loučení se duše s myslí.

Spousta zklidňujících myšlenek o posledním soudu.

Nová cesta nesmrtelné duše za věčným světlem.

Nový život.

Takový klid duše, jaký byl tvůj celý život...

Poslední soud před Franzovou smrtí.

Franzův poslední soud... Jenom Franzův a právě teď... Franzův – nikoliv poslední soud všeho lidstva v nějakém jediném okamžiku, v

nějakém jediném soudném dni – uvědomoval si Andreas Storchova slova.

Franz si právě prožívá svůj poslední soud.

Takhle vypadá Smrt!

Storch vycítil poslední Franzovu hodinku.

Takhle se Franz loučí se životem. Rovná si svou mysl se svým svědomím – nikdy dříve tohle Andreasovi nedocházelo, nikdy si neuvědomoval hloubku těch Ježíšových slov, nikdy si neuvědomoval, jak jednoduchá je jeho pravda o posledním soudu.

Znal evangelia už téměř nazepamět, ty hutné souvislosti mu ale docházely právě až nyní, až při slovech a myšlenkách Nicolaa nad umírajícím Franzem.

Logos tě pojme... v pokoji božím zůstávej, bratře...

Andreas v sobě cítil, že poslední chvíle nastává právě teď.

Konec.

Franz přestal dýchat.

Konec.

Ted' ještě pohnul hlavou za zvukem Nicolaových slov.

Doširoka otevřel blyštitivé modré oči.

Úsměv se objevil na jeho rtech.

Logos tě pojme...

Den se neodvratně probíral do nového májového jitru. Krvavý masakr byl završen. Byl korunován zajmutím Thomase Müntzera.

Vůdce povstání je zajat.

Úkol byl splněn.

Církev si vítězoslavně oddechla.

Skoro nikdo nevěděl, jak nebetyčný úkol to byl.

Nešlo o pět tisíc zmařených duší.

Šlo o víc, šlo o likvidaci smrtelného nebezpečí.

Thomas Müntzer je zajat – bude popraven.

Voják Schroppel von Waldeck dostal odměnu sto zlatých.

Thomas Müntzer již nebude ohrožovat křesťanský svět.

Tisíce a tisíce zlatých byli kardinálové ochotni dát za jeho sprovození ze světa.

Za učení o dvojím rozumu člověka.

Sto zlatých? – pakatel.

Druhý příchod Spasitele se nekoná.

Nekoná se?

Jak rychlé bylo dobytí města Frankenuhausenu, tak rychlé bylo jeho opuštění panskými žoldáky.

Dlažba, cesty, stěny domů – kaluže a stříkance zahnědlé krve.

Krev rychle zasychala.

Andreas zbrkle klopýtal ven městskou branou.

Bědující.

Mrtví a zmrzačení.

Nepředstavitelně obludeň byl pohled do krvavé strouhy za městem – *Blutrinne* tomu začali říkat.

Andreas chvílemi běžel, chvílemi se potácel a vrávoral.

Lidi pobíhali chaoticky sem a tam, ze všech stran bědování a nářek.

Odklízení bezvládných těl.

Greta...

Greta je prý v Rottlebenu. Ve vesnici kousek na západ od městských hradeb. Tady se hessenští včera ráno připravovali k útoku. V ten moment snad mysleli jen na boj...

Snad...

Snad mysleli jen na válečné hrdinství a nemysleli na nebohé, mladé dívky...

Andreas se stal nejšťastnějším obyvatelem ze všech těch nešťastných v Rottlebenu.

Greto!

Téměř otcovské, vroucí objetí.

Ach, Greto moje...

— 2 —

Dveře malého kardinálského kabinetu Andělského hradu se zavřely za posledním z příchozích. Tři kardinálové tajného společenství *Terra deí* se skryli před zraky i sluchem nepovolaných. Rozhodli se na plánovat další neviditelné tahy na šachovnici křesťanského světa.

„Blahopřeji vám, Vaše Eminence,“ oslovil s bohorovným úsměvem první kardinál druhého. „Vaše konání ve Frankenuhausenu bylo excellentní.“

„Děkuji, pane. Spolupráce s hrabětem Albrechtem von Mansfeld byla naprosto příkladná. On vybral vhodného důstojníka, aby se veřel mezi vzbouřence. Pak už to šlo ráz na ráz.“

„Rozumím. Při vší vaší skromnosti si zasluhujete velké uznání právě vy. Váš plán to byl. Vy jste vsadil na Müntzerovu samolibost a neskonalou touhu spasit naráz celý svět.“ Poslední slova formuloval s nádechem ironického pohrdání.

Chválený kardinál nepřiznal, že až tak úplně jeho plán to nebyl. On jenom nadšeně přijal strategii přemýšlivého Carafy.

Nepřipadalo mu vhodné nechat proudit laskavost předsedajícího kardinála mimo svou hlavu.

„Thomas Müntzer nebyl naštěstí vůbec žádný vojevůdce. Důstojník pana hraběte dobře věděl, jak s ním má manipulovat, aby správně oslabil obranu města. Povedlo se to.“

„Pravda, pravda. Ale naší věci byl tuze nebezpečný hlavně jako ideolog. I vaší zásluhou je, že jste dokázal probudit v něm sebezničející militantismus. Pokud by se byl dokázal s cvikovskými proroky

domluvit na jednotném postupu, bylo by nám všem horko. I tady v Římě,“ pokračoval první kardinál v projevování své spokojenosti. „Skvěle vaši pomocníci zapracovali už v Praze, když jim tam přijel vysvětlovat svou revoluční teorii, že prostý člověk přece může mít pravou křesťanskou víru i bez bible. Jenom skrze pravdivé učení Ducha. Tenkrát, tam v Betlémské kapli, to bylo hodně nebezpečné, pánové. To byly hodně kacířské myšlenky. Mohlo dojít ke spojení s českými husity a bylo by zle.“

„Zle mohlo být také, kdyby se s Müntzerem spojil prorok Storch anebo novokřtěnci Riedemann či Hutter. Kdyby společně táhli za jeden provaz. Moc k tomu už nechybělo.“

„Ano, ano. Tihle tři mi dělají velké starosti. Posvítíme si na ně také, pánové. Jsou zatím v tichosti?“

„Ano, Vaše Eminence. Ale pozor na klid před bouří,“ zapojil se třetí kardinál. „Podle mých zpráv je zatím účelné popichovat je a probouzet mezi nimi nevraživost, kdo že ze čtyř – ted' už vlastně ze tří – kdo že bude očekávaným zosobněním druhého příchodu Krista.

„Ani jeden to nebude, pánové. Ani jeden ne. Postaráme se o to společně.“

Na okamžik se zamyslel.

A co ty kacířské bludy?...

Obrátil na třetího přítomného: „Prozkoumali jste už, Vaše Eminence, důkladně všechny Müntzerovy písemnosti? Našli jste ty dokumenty?“

„Ano, ano... Prozkoumali.“

„A vás závěr?“

„No... Vlastně se nenašlo vůbec nic, co by připomínalo opisy oněch důvěrných spisů z papežovy knihovny. Jak jsme si dosud mysleli.“

„Svitky z truhliček? To myslíte?“

„Ne, ne, pane. Myslím spisy Lorenza Vally. A taky té – té rýnské věštkyně. Tyhle spisy mám na mysli. Nic podobného jsme nenašli.“

Oba druzí kardinálové se zatvářili vztekle.

Jak je to možné?...

Z čeho tedy Müntzer čerpal?...

„Pánové. Z něčeho ten ubožák vycházet musel. Neměl přece kontakty až na Svatý stolec.“

„Obávám se, Vaše Eminence, že v žádném případě nemohl čist Vallovy spisy. Jsou desítky let uzamčené v papežově knihovně... A spisy rýnské věšťkyně jsou pod zámkem už celá staletí.“

Na moment se zamyslel.

Chtěl použít zařitou formulaci o osvícení Duchem svatým, v tomhle případě se to ale moc nehodilo.

Místo toho řekl: „Podle všeho to vypadá, že svoje učení – vymyslel Müntzer sám. Ano. Je naprosto vyloučené, aby se k dokumentům z knihovny dostal a rozšifroval je. Obávám se, že celou tu kacířskou filozofii – vymyslel jenom on sám.“

Sám Müntzer?...

Obyčejný kazatel?...

Nemožné!...

Tohle poznání se žádnému z přítomných nelíbilo ani málo.

Jen jediná osoba v dějinách takové věci ovládala.

Jen bohočlověk?...

Okamžitě je napadla vtírává souvislost s proroctvími.

Zalekl se toho do nejčernější hloubi katolické duše.

Že by se opravdu proroctví mělo naplnit?...

Druhý příchod?...

Krutě nebezpečné je Müntzerovo učení.

Krutě nebezpečné.

Chybělo málo a šířilo by se Evropou jako morová nákaza.

Nezadržitelně.

Smrtelná nákaza celého lidstva.

„No, nic s tím ted' neuděláme. Müntzer je již po smrti a smaží se v kacířském pekle. Jednu záležitost máme za sebou... A snad už navěky věků. Je třeba ale pečlivě hlídat signály, zda – zda podobná nauka nebuší někde jinde. V jiném koutě Evropy.“

Dodal první kardinál a svraštěl huňaté obočí.

Přemýšlel.

„Tak pojďme dál...“ první kardinál se pustil do rekapitulace dalších oblastí jejich svatého plánu. Chtěl na ně slyšet jenom kladné odpovědi. „Máme pod kontrolou saského Luthera?“

„Ano máme. Luthera řeším já,“ sebevědomě se přihlásil druhý kardinál.

„Dobrá... Máme i nadále svůj vliv na anglický dvůr?“

„Máme,“ přítakal třetí muž. „Biskup Reginaldo Polo moudře těží z blízké příbuznosti s králem Jindřichem Osmým. Upozorňuje na stále sílící napětí u dvora. Král se více věnuje ženským sukním a odsouzení hodným pudům než vládnutí a tím pádem ponechává přílišnou volnost tamějším učencům. Nedělá to dobrotu. A bude to zřejmě i horší.“

„Jde o něco konkrétního?“

„Ani ne. Zatím ne. Biskup Polo jen upozorňuje na velice vzpupného kaplana a učence Williama Tyndala a na tajuplného sira Boleyna – má mít podezřele důvěrné kontakty na velšské esoteriky. Nebezpečným se mu jeví taky králov kancléř Thomas More. Přespříliš se spřátelil s Erasmem Rotterdamským a vymýšlí jakési podivné teorie v jedné své knízce.“

„Hmm... zatrolený knihtisk,“ zabručel první kardinál. „Potřebujete nějak pomoci, kardinále?“

„Zatím ne, Vaše Eminence. Biskup Polo dává dohromady skupinu věrných kleriků. Pro všechny případy. Větřeli se i mezi mnichy v Glastonbury. A věřím, že další jejich skupina bude mít brzy pod účinným dohledem i situaci u dvora. Chtějí těžit hlavně z králově ještěnosti, podezíravosti a pověrčivosti. Vsázejí na to, že s ním budou manipulovat skrze jeho milostné choutky.“

„Dobrá. A co Erasmus?“

„Tak – ano – Erasmus,“ trochu se zakoktal třetí kardinál, „pokud já vím... tak nadále přetrvává nepřekonatelná nevraživost mezi ním a Lutherem... trochu ji přizívujeme na obou stranách... Erasmus žije teď někde, někde v Basileji? Nebo ve Freiburku?“

První kardinál významně nadzvedl černé obočí a zpřísnil kárající pohled.

„Pane kardinále... Erasma nesmíme pustit z očí...“

Zapřemýšlel.

„Tlumočte prosím tento můj osobní úkol biskupovi Pietru Carafovi... Atž nás tady příště navštíví –“

Odmlčel se.

Pak se zamračil v nastalém soustředění a opravil se: „Anebo ne. Pozvěte mi Jeho Excelenci Carafu do mého kabinetu sem na hrad. Co nejdříve... Promluvím si s ním sám. Atž se věci nezdržují...“

— 3 —

Sedm let. Vděk Johanky jejímu bratrovi Andreasovi za záchrana dceře byl trvale neutuchající. Nikdy za uplynulých sedm let ani jednou nepřišla s výčitkou, že Greta se vnorila do smrtelného nebezpečí tenkrát ve Frankenhausenu stejně jen kvůli novátorským náboženským debatám s Andreasem.

Už si to snad ani tolik nemyslela.

Nechtěla provokovat bratra, vůbec už nemínila trápit svou dceru. Byla nadmíru ráda, že Gretin žal za ztrátou milého Franze rok za rokem slábl a ustupoval. Nevymizel ale zcela. Greta byla smrtí Franze hluboce poznamenána. Zidealizovala si ho. Po jeho smrti jí byl dokonce něčím významnějším než za jeho života. Byl pro ni symbolem pravdy, symbolem laskavosti a spravedlnosti.

Stovka tisíc sedláků v průběhu bouří padla. Pro Gretu to byla jen bezejmenná masa neštastných hrdinů. Franz – Franz byl pro ni jediný. Franz byl konkrétní.

Franz byl nezapomenutelný.

Greta se stáhla do sebe.

Málo komunikovala, věnovala se každodenním domácím pracím.

Několikrát se pokoušel otec i matka uvést dceru do společnosti jím rovných. Mezi kupci, či jejich syny se nenašel nikdo, kdo by Gretu dokázal vytrhnout z vážné zádumčivosti a trvaleji ji zaujmout.

Greta žila ve svém světě. Ve světě upřímnosti, přirozenosti, laskavosti. Kolem sebe si vybudovala plůtek a nikoho za něj nevpouštěla. Svět za plotem byl jiný, než byl ten její uvnitř.

Neměla důvod ty dva světy mezi sebou konfrontovat.

Odtažitost od mužů trvala u Gerty až do doby, než se v jejich domě objevil Angličan. Thomas Cranmer, teologický vyslanec anglického krále Jindřicha VIII. Statný, nesmírně inteligentní muž, jen nemnoho starší než její strýc Andreas. Právě jeho prostřednictvím přijal otcovo pozvání, aby při svém pobytu bydlel v kupeckém domě Gretina otce na náměstí v Norimberku.

Strýc Andreas patřil do úzké vedoucí skupinky stále sílícího hnutí německých křesťanů, kteří si od říšského sněmu ve Špýru začali říkat *protestanti*. Právě tohle učení Angličana zajímalo. Andreas mu byl více než dobrým lektorem.

Greta občas naslouchala zajímavým debatám Thomase a Andreeса. Pochopila rychle i druhé Angličanovo poslání. Král Jindřich měl starosti. Byl ženatý s Kateřinou Aragonskou, ale už mu překážela. Krále začala mocně přitahovat jiná mladičká žena. Tak mocně ho k sobě vábila, že Jindřich požádal o neplatnost sňatku s Kateřinou samotného papeže Klementa VII. v Římě. Jinak se rozvést nemohl. Papež se do souhlasu k novému sňatku anglického krále příliš nehrnul. Thomas Cranmer měl za úkol získat pro královu choutku podporu u evropských panovníků, u císaře Karla V. i u nové německé církve.

Gretu magicky přitahovala Thomasova výřečnost a argumentace. Obdivovala na něm široký rozhled v dějinách církve. Své myšlenky dokázal zdůvodňovat a vysvětlovat.

Už při prvním setkání před třemi měsíci se zarazila, jakmile se jejich pohledy setkaly. Z Angličanových očí vyzařovalo cosi vlídného, cosi uhrančivého. Teprve po chvíli způsobně pozdravila a vyzvala ho, aby jí následoval. Uvedla ho do světnice hned vedle Andreasova pokoje.

Cranmer přijal nabídku a zůstával v domě bydlet po celou dobu pobytu v Norimberku. Občas z jejich domu vyrážel na delší cesty, někdy sám, někdy s Andreasem.

V těch dnech se Greta stávala tesklivější.

— 4 —

Gian Pietro Carafa. Šestapadesátiletý ambiciozní muž neznající limitů svého duchovního růstu. Zatvrzelý katolík? Nebo rozvolněný kacíř koketující s mysticismem? Jen pár lidí vědělo, že je to muž dvou tváří. Jen jeden ale znal čistou pravdu – jedině sám Pietro Carafa. Jenom on sám věděl, co dělá, on sám věděl, proč to dělá.

Bylo mu čtrnáct a už tenkrát utekl z domova. Přepadla ho nezvladatelná touha po řeholním životě a před Vánocemi se uchýlil do neapolského dominikánského konventu.

Otec uplatnil vůči mladíčkovi svou pevnou ruku a donutil ho k návratu domů. Ale jen na chvíli a jen pod příslibem, že mu nadále umožní intenzivní studium filozofie a teologie.

V osmnácti přijal tonzuru a stal se klerikem. Zmizel z domova a uprchl do Neapole ke svému strýci, neapolskému arcibiskupovi.

Pár let na to už pracoval u dvora papeže Alexandra VI. jako tajný komoří. Za pontifikátu papeže Julia II. pak získal funkci apoštolského protonotáře, už ve třiceti se stal biskupem, posléze i papežovým vyslancem u dvora španělského krále Ferdinanda.

Tak ho znali jedni. Vnímali ho jako spolehlivého, neúmorného služebníka Svatého Otce.

Neznali ale Carafovu tvář druhou.

Ve svých funkcích u Svatého stolce dostával i úkol, který mu převrál dosavadní vnímání celého světa i smyslu lidského žití.

Nikdo o takový nudný úkol nestál, Carafa ano.

Čím častěji mohl úkol plnit, tím více propadal novému pohledu na křesťanství a na život.

Ježíš a filozofové...

Tajná papežova knihovna.

Vyhledej – založ – uspořádej – sepiš.

Tisíce a tisíce utajovaných rukopisních knih, tisíce a tisíce pradávných svitků.

Tajná knihovna.

Nikdo neměl ponětí, co všechno je ve spisech obsaženo.

Mohly ale uškodit čisté katolické víře. Tak je skryli pod pevnou petlici na tři zámky.

Carafa studoval a pracoval, pracoval a studoval.

Knihovna Svatého Otce.

Studoval a pořizoval si opisy. Tajné opisy.

Carafa objevoval dávná mystéria katolické víry.

Víry a poznání.

Křesťanství a filozofie.

Návrat ke kořenům...

Už je to skoro dvacet let, co ho čerstvý papež Lev X. znovu přizval k plnění diplomatických úkolů. Vykstala v tu dobu potřeba upevnit vztahy s mladičkým anglickým králem – s Jindřichem VIII.

Carafovi se v Londýně otevřel zcela nový svět.

A co víc?

Na své misi navázal opravdové přátelství s mužem, kterého si za přítele přáli označit i mnozí králové a reformátoři církve.

Skoro nikomu se to ale nedařilo.

Carafovi ano.

Gian Pietro Carafa nalezl v daleké Anglii hluboké, upřímné přátelství s největším učencem své doby – s Erasmem Rotterdamským.

Pozdní jarní odpoledne dýchlo na zubaté hradby Říma vlhký chlad. Po levém břehu líné Tibery zvolna vykračují proti proudu řeky dvě dvojice mnichů v hnědavých hábitech. Nehlásí se k sobě navzájem. Míří ale společně na malý římský pahorek Pincio, kde se krčí mezi olistěnými stromy dřevěný domek. Nepatřil nikomu, ted' patří novému mnišskému řádu bratrí teatinů. Teatini – tajuplná řeholní kongregace kleriků vzniklá z římského bratrstva, které nazývali *Orati*.

toří boží lásky. Výkvět učených teologů. Chudoba a odevzdanost do všemocné náruče Boží. Teatini nesmějí vyhledávat dobrodince, nesmějí žebrat. Smějí se jen a jen spoléhat na Boží prozřetelnost, která jim sama zajistí vše nezbytné a potřebné k životu. Vytyčili si za cíl reformu římské církve. Jak? – prostřednictvím rozhodného návratu k evangelním kořenům a k čistému apoštolskému životu.

Návrat k evangelijním kořenům – krédo prosté, ale spousta cest vedoucích k jeho naplnění, spousta protichůdných názorů, jak cíle dosáhnout.

Evropa je v ohrožení muslimy, navíc je zmítána přehrší láskyboženských pomatenců. Neznají ryzí pravdu, neznají souvislosti. Pouze občas něco jen vytuší, jen občas je cosi osvítí. Dobré věci způsobují více chaosu než prospěchu.

Nebezpeční lidé...

Hodně nebezpeční lidé...

„To rozhodně není pravá cesta k dosažení našeho cíle, bratři,“ sdělil zasmušile Gian Pietro Carafa, ustanovený do čela řádu bratří teatinů přímo papežem Klementem. „Kolem nás je alarmující množství samozvaných proroků a spasitelů dovolávajících se druhého příchodu Krista. Každý sleduje jiné zájmy. Evropa už přestává být jednobarevnou. Proto jsem si dovolil, bratři, sezvat naše společné jednání. Pojdme se o věci poradit.“

Sebevědomý Carafa se poslední dobou dostával do situace, kterou jeho zasvěcení bratři z řádu teatinů již nezvládali řešit sami. Za pár uplynulých let existence řádu se sice dokázali rozptýlit do významných měst celé střední a západní Evropy i do Londýna, podařilo se jim zmobilizovat kontakty i na věrné mimo svůj vlastní řád, bylo to ale málo.

Carafa pochopil, že při naplňování svého svatého záměru nutně potřebuje zapojit i jiné – již delší dobu zavedené mnišské řády. Hodně úsilí vynaložil, aby také své zájmy dokázal uplatnit i při zakládání nových mnišských řádů.

Porozumění už nyní nalezl u jedné ze tří částí rozhádaných františkánů, kterým posměšně říkali *kapucíni* – ti s kapucí. Významní bratři z řádu kapucínů, Ludovico z Fossombrone a jeho bratr Raffaelo, seděli po Carafově pravém boku u kulatého stolu. Po levé straně usadil Carafa řeholní bratry Paola Giustinianiho a Pietra Gabrielliho, o

kterých dobře věděl, jak jim leží na srdci reforma jejich tajemného řádu kamaldulských poustevníků, starého už přes pět století.

Ještě více pokání, ještě více asketického života, ještě více odklonu od prohnilého, hříšného světa.

Tyto dvě dvojice mnichů se měly na následující roky stát důležitými spojenci v prosazování nejsvětějších záměrů v celé pomýlené Evropě a v pátrání po skrytých dokumentech s tajemnými symboly slunce.

Po dokumentech, o jejichž existenci věděl jen Gian Pietro Carafa.

„Čtyři evangelia, čtyři popisy Ježíšových skutků v Novém zákoně. V detailech se liší, ve své podstatě jsou ale stejná... Pohled, příteli, na tohle evangelium,“ řekl vyzývavě Thomas Cranmer a předložil před Andream několik srolovaných listů papíru.

Andreas je narovnal a začetl se.

Markovo evangelium...

Ano. Byl si textem jistý.

„No, to je přece Markovo evangelium,“ vyslovil nahlas a po chvíli se tázavě podíval na přítele.

„Ano,“ přikývl Thomas, „jsi přece znalec bible – nezkoušel bych tě zbytečně tak jednoduchou otázkou. Podívej se na samotný závěr.“

Andreas nalistoval poslední pokroucenou stranu. Dlaní ji uhladil.

„Není to dokončené... Spousta veršů tam chybí.“ Rezolutně konstatoval luteránský teolog.

„Ne, nechybí.“

Ale to tedy přece chybí! – drala se myšlenka na jazyk. Andreas si vše přece jen rozmyslel. Za uplynulých pár týdnů debat s Thomasem Cranmerem pochopil, že nic nepovídá do větru. At' ale přemýšlel, jak přemýšlel, nenacházel východisko z této zdánlivě banální zápletky.

„Dovol, příteli, abych vyjádřil jisté nepochopení tvé hádanky.“

Angličan se přívětivě usmál. „Hádanka? Ne, Andreami, to není hádanka...“ Nechal chvilku pauzu, aby zdůraznil váhu svých slov. „To je historický dokument.“

Oč více Andreas věřil příteli, o to více teď zpozorněl.

„Ano, příteli, skutečně je to pravý historický dokument.“

Andreas pochybovačně zakroutil hlavou.

„Je to opis Markova evangelia, který byl uložen v Alexandrijské knihovně. Odtud se dostal ven ještě dříve, než knihovna byla skupinou jistých křesťanů vypálena... Prý to bylo semeniště pohanských spisů.“

„Koncem čtvrtého století?“

Semeniště pohanských spisů? Deset let po uznání křesťanství jako státního náboženství...

Greta, sedící u okna návštěvního pokoje, zdánlivě soustředěně pa-ličkovala, přitom ale bedlivě, s nastraženýma ušima, poslouchala každé slovo obou teologů. Těšily ji jejich podobné debaty.

„Ano koncem čtvrtého století. V roce 391 po Kristu,“ přitakal Cranmer.

Nedokončené Markovo evangelium...

Andreas v zamyšlení vyšpulil rty.

Opakováně dlaní přejel list s posledními řádky.

Znovu se pokusil očistit spodek listu.

Ne, to není kaz na papíru. Podíval se na list Andreas ještě pečlivěji. *Je to malý obrázek.* Zamžoural očima a vzhlédl k Thomasovi.

„Ano – je jen to jakýsi symbol,“ odvětil Cranmer. „Symbol slunce.“

Andreas naklonil list lépe proti světlu.

„Vidím – vidím – obrázek slunce – osmicípé slunce – a kolem...“

Číslice...

Andreas prudce vstal od stolu.

Přecházel místo a zhluboka dýchal.

Greta se nečekaným vývojem událostí vylekala.

Chvilku byla zabrána do své práce a utekla jí prvotní příčina náhlého rozruchu.

Zvídavě hleděla na jednoho, poté na druhého debatujícího.

„Osmicípé slunce... kolem číslice 1-2-3-4,“ špitl Andreas.

Tenhle symbol znám...

Křečovitě se díval na Cranmera.

Mračil se v zamyšlení.

V tváři se zračily známky krajního napětí.

S dalšími kroky po místnosti se jeho svraštěné obočí uvolňovalo, vracelo se zvolna zase do klidové polohy.

Greta už tušila – *symbol osmicípého slunce, čísla kolem paprsků*.

„Odkud to máš, Thomasi?!"

Zprudka se otázel Andreas.

„Odkud máš to evangelium. Tohle podivné Markovo evangelium?"

Cranmer seděl klidně, nehnutě.

Přítelova vzrušená reakce ho příjemně zaujala.

Nevěřil tomu, že by snad Osiander tak rychle pochopil smysl zvláštního evangelia.

Nevěděl, zda si úplně spolu rozumí.

Rozuměli si.

Rozuměli si v tom základním, co měl Angličan na mysli.

Oba znalci bible věděli dobře, jakými verši končí oficiální text Markova evangelia.

Vzkříšení.

Ne – vzkříšení Ježíše tahle verze Markova evangelia neobsahovala.

Tohle Markovo evangelium je bez závěrečných veršů o nejzá-sadnějším zázraku křest'anství.

Thomas ještě před chvílí pečlivě zvažoval, má-li vůbec dnes toto téma s Andreasem nadnést k debatě. Zprvu váhal. Neznali se zase až tak dlouho, přesto ale už v sobě nacházeli hluboké teologické souznamy.

Luterán a anglický církevní novátor.

Nyní byl rád, že se rozhodl, jak se rozhodl.

Andreas prodělával neskrývané vzrušení.

Angličana to těšilo.

Neuniklo mu ani zaujetí Grety. Přestala paličkovat a naprosto neomaleně si pootočila židlí a hleděla přímo na oba ctihonodné akademiky.

Pilát se podivil, že Ježíš už zemřel. Zavolal setníka a ptal se ho, zda už zemřel. Když se o tom od setníka přesvědčil, daroval tělo Josefovi. Ten nakoupil plátno, sňal tělo z kříže, ovinul je plátnem a pochoval do hrobu vytesaného ve skále. Ke dveřím hrobu pak přivalil kámen. Marie Magdaléna a Marie Josefova se dívaly, kam byl pochován.

A tím to končí!

Tohle Markovo evangelium končí zprávou, že Josef z Arimatie si vyprosil na Pilátovi Ježíšovo tělo, římský setník Pilátovi potvrdil Ježíšovu smrt a Josef z Arimatie spolu s Nikodémem pochovali tělo do hrobu vytesaného ve skále.

A dost.

To bylo všechno.

Dál už nic.

Podezření.

Drásající souvislost se začínala vtírat do Osianderovy myсли.

Josef z Arimatie...

Nikodémem...

Saul, později přejmenovaný na Pavla – nejhorlivější apoštol...

Všichni tři zasedali spolu v jednasedmdesátičlenné židovské veleradě. Všichni tři se velice dobře znali...

Kacířské kombinace ovládly Andreasovu roztěkanou myсл.

Na okamžik.

Snažil se myšlenky zkolidnit.

Odehnal je silou.

„Vždyť – vždyť je to ale nedokončené.“ Vrátil se Andreas k evangeliu.

Greta jasně četla v jeho tváři, jak se v něm něco pere.

„Hmm... taky jsem si původně myslел, že je to nedokončené, že třeba poslední list Markova evangelia jen chybí,“ pronesl Cranmer.

„Všimni si umístění toho symbolu, příteli,“ pokračoval po malé chvíli. „Symbol není kdesi na spodním kraji listu. Text končí uprostřed stránky. Autor nepřestal psát proto, že by byl nucen pokračovat jinde. Konec přece bývá nejdůležitější. Vidíš dobře, co nám Marek svým koncem sděluje.“

Andreas nemluvil. V tváři se mu stále zračilo roztěkané napětí.

Greta už to nemohla nevydržet.

Symbol slunce...

Hovor ji vzrušoval.

Vedl ji k rodovým vzpomínkám.

„Opisovač Markova textu pečlivý byl. O tom nepochybuj. Slovo od slova se shoduje s oficiálním textem. Tady ale skončil...“

Thomas očekával Andreasovu reakci.

Nepřicházela.

„Slunce, příteli, představuje tečku za textem. Má dokládat, že opisovač textu již skutečně neměl co psát. Vím to. V klášteře v Kentu mám několik zvláštních textů s podobnými iluminacemi. Vždy je obrázek na samém konci textu.“

Andreas zamžikal víčky.

Nebo spíš...

„Slunce... Thomasi... to slunce dokládá patrně mnohem více.“

„Jak to myslíš? Mnohem více.“

Andreas přemýšlel, váhal.

Oči se mu svezly na neteř.

Stála už hned vedle jejich stolu a pozorně hleděla na text.

Vzrušeně dýchala.

Chvílemi se dívala na strýce, chvílemi na Angličana.

Symbol slunce s číslicemi kolem paprsků...

Andreas zvažoval, nakolik může před cizincem otevřeně hovořit o rodinných tajemstvích.

Citil se v přítomnosti Thomase Cranmera dobře.

Nikdy za celou dobu neměl pocit, že by měl být před ním nějak mimořádně opatrný.

Nikdy neměl pocit, že by Thomas byl někým jiným, než za koho se vydává.

Mlčel a přemýšlel.

Jeho myšlenky přerušila neteř.

Nezbedná, ale moudrá neteř.

„Strýčku – tenhle symbol já přece taky znám... oba ho známe...“ nevydržela to a svými slůvky do Andrease št'ouchla.

Andreas na ni zhurta pohlédl, v jeho očích nebyl ani náznak zloby.

Přijal to.

Greta rozhodla.

Dobrá tedy, přestane si před Thomasem hrát na schovávanou.

Cranmer očima těkal z jednoho na druhého.

Nastalé situaci příliš nerozuměl.

Andreas opakováně pohlédl na neteř.

V jejím výrazu spatřil něco, co už léta u ní neviděl.

Greta pookrála.

Greta vzplanula ženskou omlazující září.

Dlouhodobá melancholie jí vymizela z tváře. Nahradil ji živelný zájem.

Andreas byl tím zjevením potěšen.

Kéž by alespoň takhle zapomněla na nebohého Franze...

Potěšení ale kalila skutečnost, že důvodem jejího pozitivního rozpoložení je patrně tento muž – Angličan oddaný církvi.

Znovu své vědomí nasměroval k projednávanému tématu. Ke slovům Grety: *Stryčku – ten symbol já znám...*

Andreas naprosto jasně věděl, k čemu se jeho neteř odhodlala.

„Víš, Thomasi, chtěl bych si s tebou vážně promluvit.“

Angličan znejistěl.

Pohlédl na Gretu – *má tedy ta dívka odejít?*

„Přeješ si promluvit jenom mezi čtyřma očima?“

Aha – pochopil Andreas.

„Ne, ne, Thomasi, klidně mluvme. Nemám zábrany.“

Angličan znovu významně přejel očima Gretu. Nebyl zvyklý rozebírat důležité záležitosti v přítomnosti ženy.

„To je v pořádku, příteli. Greta – Greta je v této záležitosti mým – mým dobrým svědomím...“ pousmál se Andreas. Vystihl plně situaci, vše už mnichokrát s Gretou diskutovali.

Thomas vycítil, že se má dovědět něco závažného.

Andreas znovu vzhlédl ke Gretě. Jeho oči jako by požádaly o souhlas?

Greta pochopila.

Mírně pokynula hlavou.

Strýc se nadechl a – vydechl.

Neteř se na něj uhrančivě dívala.

Uvědomovala si, že strýc ještě stále vahá.

V jejím vyčítavém pohledu se už zračilo zřetelné odhodlání mluvit.

Dobrá tedy – uvažoval Andreas, *necháme věcem volný průchod.*

„Víš, Thomasi, symbol osmicípého slunce s číslicemi kolem paprsků já znám.“ Hlava se mu opět stočila k neteři. „My oba ho známe...“

Greta úlevně vydechla.

Napjatě čekala, zda strýc už tentokrát opravdu překročí tu úzkostlivou zábranu, zda právě s Thomasem zlomí svou zásadu mlčenlivosti.